

Психологиялық кеңес «Бала тәрбиесінің 10 қағидасы»

Дайындаған: педагог-психолог: Аманкелд А.Б

Бізге өмірде ешқашан пайдалы болмайтын, бірақ емтиханнан кейін бірден есінен танып қалатын көптеген нәрселер үйретіледі. Бірақ олар бақытты, "өміршең" адамдарды қалай дұрыс өсіру және тәрбиелеу керектігін еш жерде үйретпейді. Ұлыбританияның әйгілі "супер ханым" телешоуының басты кейіпкері, балалар психологы, Аяз ұзақ уақыт бойы супер жұлдызға айналды-оның кеңестері бүкіл әлем бойынша жүздеген ата-аналарға сәйкес келеді. Супер Джодан не үйрене аламыз?

Балалар тістеп, қыңыр, төбелесіп, дөрекі болды, түнде нашар ұйықтады, тек макарон мен ірімшік жеді (пицца, картоп, тәттілер — қажеттісін атап өту керек). Ал ата-аналар өздерін дәрменсіз сезінді.

Бірінші қағида. Мадақтау және марапаттау

Әрқашан балаларға сіз оларға риза болған кезде хабарлаңыз. Тәттілерді, ойыншықтарды, аквапаркке бару сияқты ынталандыруды ұмытыңыз-бұл орынды, бірақ бұл маңызды емес. Ең бастысы-балаға деген сүйіспеншілік, көңіл бөлу, оның өзін өте жақсы ұстайтындығы, сіз оған өте риза екендігіңіз туралы дауыстап айтылған декларация.

Құшақтауға сараң болмаңыз-балалар үшін тактильді сезім маңызды.

Ол "жақсы мінез-құлық" шекарасының қай жерде екенін білуі керек. Осыдан кейін жаман мінез-құлық басталады-және ол жазаланады.

Мысалы, дастархан басында сөйлесуге рұқсат етіледі, бірақ тамақты лақтыруға болмайды — бұл жазадан кейін. Балалармен белсенді ойындар ойнауға рұқсат етіледі, бірақ күресуге болмайды. Және т. б.

Сіз жақтауды қоясыз, сіз олар туралы балаға айтуға міндеттісіз. Егер ол осы шеңберден шығуды шешсе, ол не істейтінін түсінуі керек.

Бесінші қағида. Тәртіп

Тәртіптік жазасыз шеңбер құру мүмкін емес. Жазалар, бағынбау сияқты, әртүрлі болуы мүмкін. Бұл қатаң дауыс немесе отыру және жиырма минут ішінде бір сөз айтпау туралы бұйрық болуы мүмкін, бұл аптаның қандай да бір артықшылығынан айырылуы мүмкін (кешкі ас алдында роликпен серуендеу сияқты).

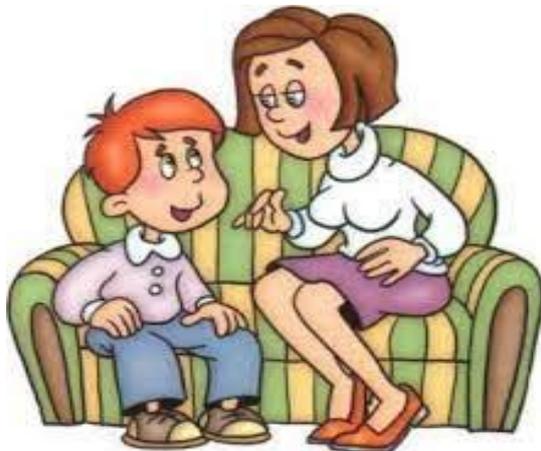

Сонымен қатар, маңызды: жаза қауіп емес, бұл әрекет. Егер сіз балаңызға он рет "жақсы, тағы да жасайсыз — және сіз бүгін балмұздақсыз" деп айтсаңыз, ол бес минут бойы өзін қалыпты ұстайды, содан кейін қайтадан бұзақылық жасайды. Содан кейін сіз тағы да қорқытасыз, ол тағы да тентек, сондықтан шексіздікке дейін.

Нәтижесінде, ол балмұздақ алады, өйткені сіз оны қандай да бір себептермен аяйсыз-ол сізді құрметтемейді және сіз тәрбиеде үлкен жетістіктерге жете алмайсыз.

Алтыншы Принцип. Ескертулер

Ескерту-баламен қарым-қатынастың өте маңызды бөлігі. Ескертулер нәрестеге ақпарат береді, сонымен қатар оларға шешім қабылдауға және мінез-құлқын өзгертуге мүмкіндік береді. Ескертулердің екі түрі бар. "Жақсы" ескертулер бар-бұл "асығыңыз, біз он минуттан кейін шығамыз, ал сіз әлі киінбейсіз" немесе "қымбаттым, жарты сағаттан кейін кешкі ас,

ойыншықтарды жинайтын уақыт" сияқты тіркестер. Бұл ескертулер нәрестеде алаңдаушылық сезімін тудырмайды. Олар оған әрі қарай не болатынын білуге мүмкіндік береді.

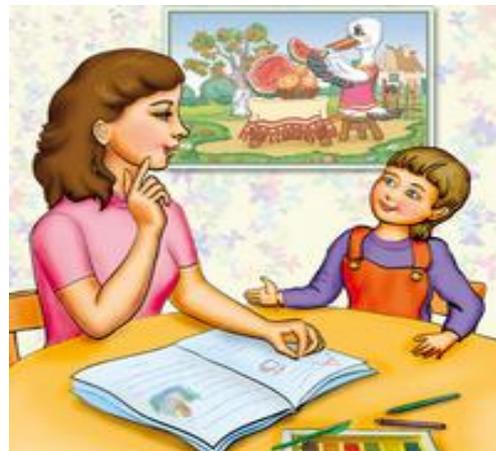
Ескертулер "тәртіптік" болып табылады. Егер бала өзін нашар ұстаса, оны бірден жазаламаңыз, оған түзетуге мүмкіндік беру керек. Алдымен оған ескерту жасаңыз - "әпкеңізге дөрекі болмаңыз, бұл мүмкін емес". Содан кейін ескерту — "егер сіз әпкеңізге тағы бір дөрекі сөз айтсаңыз, сіз жазаланасыз.

Өзіңізді алып, сыпайы сөйлеңіз". Осыдан кейін-жаза. Сіздің мінез-құлқыңыздың бұл реттілігі Сіздің отбасыңызда ешқандай жаза болмайтындығына әкеледі. Сіз тек ескертулермен шектелесіз.

Жетінші Принцип. Айқын және ықтимал

Балалар ненің жақсы, ненің жаман екенін түсініп туылмайды. Ересектерден айырмашылығы, олармен қарапайым шындықтар, қарапайым тілде айтылған айқын нәрселер — агит плакат сияқты өте жақсы жұмыс істейді.

Күштілер әлсіздерді қорғауы керек. Табиғат әдемі және таңғажайып-қандай көк аспан, қандай жасыл шөп, ашық қызыл көкнәр оған қаншалықты әдемі көрінетінін қараңыз. Біз әжеге көмектесуіміз керек-оның қаншалықты қартайғанын және оның сөмкесі қаншалықты ауыр екенін қараңыз. Дұрыс қыздар әрқашан үйді тазалайды, ал олардың бөлмесінде қыздар ұқыпты болуы керек. Әкеме ағаш жинауға көмектесіңіз - нағыз ер адам кебабқа от жағуға міндетті. Жаным, бүгін анамның басы ауырады, тыныш болайық, ол демалуы керек, біз отбасында бір-бірімізге қамқорлық жасаймыз.

Сегізінші Принцип. Өзін-өзі бақылау

Бала өзін қаншалықты жаман ұстаса да, пакеттің жетекшісі — сіз, ата-анасыз. Өзіңізді қалдырмаңыз және сабырлы болыңыз. Сабырлы және қатал сөйлеңіз. Ешқашан айқайламаңыз. Сіз қалай айтасыз-солай болады. Ол тентек болуды таңдайды, демек ол сізді жазалайды. Әр рет, әр мойынсұнғаннан кейін солай болады. Мұзды тыныш дауыс алдымен сіздің кішкентай манипуляторыңызды ашуландырады. Содан кейін ол одан аулақ болуға тырысады — өйткені бұл дауыстан кейін жаза келеді!

Тоғызыншы Принцип. Жауапкершілік

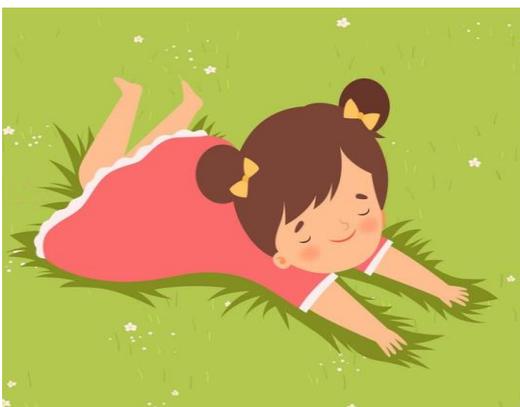

Бала өседі-оның үйдегі міндеттері де өсуі керек. Кішкентай кезінен бастап баланың үй жұмысы болуы керек. Оған қандай да бір істі сеніп тапсыра отырып, сіз оған, біріншіден, өзіне деген сенімділікті, екіншіден, қандай да бір тапсырманы орындау үшін күш пен жауапкершілікті нығайтасыз. Оған жасына және қабілетіне қарай жұмыс беріңіз. Бастапқыда оны сәтсіздікке ұшырататын мәселені шешуді оған тапсырудың қажеті жоқ. Бес жасар бала дәретхананы тазалай алмайды, бірақ шанды сүртуде керемет жұмыс істейді. Қыздар ас үйде аналарға көмектескенді ұнатады-содан кейін

олар өмір бойы анасының оларға кекстер қамыры бар контейнер бергенін есіне алады және олар оны қасықпен пішіндерге салады. Ебедейсіз болсын, тым баяу болсын-кішкентай көмекшіңізді мадақтаңыз, оны жігерлендіріңіз және кедергі жасамауға тырысыңыз. Маған сеніңіз, ол жеңе алады.

Оныншы Принцип. Демалыс құқығы

Сіздің отбасыңыздың әрбір мүшесіне релаксация қажет. Оның ішінде сіз және сіздің балаңыз. Сіз ана ретінде өзіңіз болуыңыз керек, өз ойларыңызбен, сүйікті журналды

немесе кітапты оқып, фильм көріңіз, күйеуіңізбен жалғыз уақыт қажет.

Балаға да демалу керек — оның өмірін көптеген білім беру курстарымен, сабақтарымен, факультативтерімен, үйірмелерімен, секцияларымен қанықтыру-сіз оны бақытсыз етесіз.

Сіздің күніңізде абсолютті тыныштық минуттары болуы керек-сіз саябақта тыныш жүре аласыз, балконнан телескоп арқылы жұлдыздарға қарап немесе ұйықтар алдында оған кітаптарды дауыстап

оқи аласыз. Айкидо мен макрамеден гөрі ойластырылған релаксацияның бақыты маңызды.